

Opinionen inför terrorn

Alla demokrater är eniga i fördömandet av den senaste ryska förbrytelsen i Östersjön — den svenska protesten och den svenska indignationen finner gensvar i hela den fria världen. Vissa meningsskiftningar i detaljer framträder i bedömandet av terroristdådet bakgrund, men man är ense också om att detta dåd är att betrakta som ett utslag av Rysslands övermod och önskan att sätta skräck i sin omgivning liksom av kravet på ett slags ryskt övervälde i Östersjön. Uppenbart är att de Mig-plan som skjutit ned det oöverbärgade svenska Catalinaplanet måste ha utsänts just för detta ändamål; dessa plan används inte i patrulleringstjänst. Endast den kommunistiska pressen ställer sig självfallet utanför. I Sveriges förräddartidningar finns inte ett ord av beklagande eller reaktion. I några utländska kommunisttidningar har man gått ett steg längre. I den finska Työkansan Sanomat talas om "svensk provokation mot Sovjetunionen", i Vapaa Sana om svenska "spänningar på sovjettryskt manöverområde". Är det denna linje, lögnens och förnekandets, som även denna gång skall bli den ryska statsledningens och följaktligen också de svenska kommunisternas?

Vad skall Sverige göra för att få ett erkännande av det brott som begåtts och garantier mot en upprepning? I ett par tidningar betonas med all rätt att den metod som anbefallts i fråga om de förfördelade svens-

ka fiskarna — att de upphör att fiska på områden där de ryska piraterna härjar — inte är användbar i fråga om vårt flyg. Det svenska flyget kan, skriver Upsala Nya Tidning, inte avstå från att upprätthålla sina övningsmöjligheter, sin räddningstjänst och tillsynen över vägarna mot vår kust. En utväg är att beväpna de plan som regelbundet patrullerar över Östersjön, en annan är att utbyta det ensamma patrullplanet mot en grupp. Sydsvenska Dagbladet föreslår att i första rummet alla kreditleveranser stoppas tills ryssarna uppfyllt rimliga anspråk på ersättning och framtida garantier. Det är en närliggande och naturlig tanke, framförd av Dagens Nyheter redan vid övergreppen mot de svenska fiskebåtarna. Men den kommer säkerligen att avvisas av regeringen — liksom tidigare skett — och svenskarna skall alltså fortsätta att på långfristig kredit leverera varor till det land som tackar med förolämpningar och överväld. I hög grad befogat vore att dra det senaste övergreppet inför Förenta nationernas säkerhetsråd, även om man vet att den ryska vetorätten hindrar inte bara en rättelse, utan till och med en realprövning: en sådan åtgärd skulle i än högre grad fästa världens uppmärksamhet på vad som inträffat. Minimikravet är att vår regering i detta fall inte håller till godo med den vanliga ryska blandningen av förhållning, falska motanklagelser och vägran att vidgå det ostridiga; notväxlingen om de svenska fiskarna, som försiggått med nära årslånga mellanrum, är ett varnande exempel.

En rad utländska tidningar betonar att det skedda borde bli en tankställare i fråga om vår utrikespolitik över huvud. Sverige har försökt skapa en nordisk tredje kraft, som skulle stå utanför den akuta spänningen mellan öst och väst, heter det i ett klagande uttalande; "sovjetryska jaktplan har nu slagit sönder detta luftslott och klart visat Moskvans verkliga avsikter". Även inom den svenska press som i regel är neutralismens språkrör har röster höjts för en omprövning av vår politik eller åtminstone för tänkbarheten av en sådan omprövning. Den sistnämnda tanken skymtar i försiktig form rent av i den socialdemokratiska Ny Tid; ryssarna borde förstå att vår politik är fördelaktig för dem, heter det — ett värdefullt erkännande av en realitet som man på detta håll brukar förneka — och inte handla så att vi drivs till för dem betänkliga överväganden. Men andra regeringsorga ryser inför möjligheten att det skedda skulle ge anledning till funderingar och eftertanke av sådan karaktär; man varnar mot överord och uttrycker sig med en återhållsamhet som står på gränsen till tystnad ("ett elakartat inslag i spaningarna", så kallar Folket beskjutningen av Catalinaplanet). Morgon-Tidningen talar om en "från svensk synpunkt meningslös våldshandling". Vilket uttryckssätt; från svensk synpunkt är våldshandlingen upprörande, från rysk

kan den vara ett rationellt led i skräckens politik.

Men de politiska ledarna och deras press kan inte hindra att folk tänker. Vår politik går ut på att inte ta ställning; är det möjligt att följa den parollen nu, att förklara Väst och Öst lika goda eller lika dåliga och vårt eget land som en fridlyst plats mellan de stridande? Från regeringen har sagts att Sverige ligger utanför de strategiska kraftfälten; vill man säga om den saken just nu? Vi skall vinna ryssarnas goda vilja, vi skall till och med genom vårt exempel fostra dem

till humanitet och demokrati, det är ett annat av de många slagorden. Är herr Erlander och Undén villiga att i dag förkunna den läran? Vi behöver inte det skydd som den fria världens försvarsorganisation kan ge, vi gagnar oss själva och andra genom att media, blidka och hålla oss undan: dessa fraser till värn för isolationismen är inte riktigt gångbara inför den senaste tidens övergrepp, spioneri, hets och brott. Det måste regeringen, det måste partiledningarna förstå, hur ovilliga de än är att ta ståndpunkt och tala ut.